

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.изк. **Йордан Гошев** – 05.08.02, Музикознание и музикално изкуство, професор по хармония в Югозападен университет „Неофит Рилски” Благоевград

член на научно жури за избор на академична длъжност **„професор”** в професионално направление 8.3. – Музикално и танцово изкуство, специалност „Пиано и чембало“ към Клавирна катедра, Инструментален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ София

На конкурса за ПРОФЕСОР за специалност „Пиано и чембало“, обявен в Държавен вестник на **13.09.2016** г. се е явил 1 (един) кандидат. Тя е доцент д-р **Маргарита Кръстева** от Клавирна катедра в Инструментален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“.

Съгласно приложената Справка за приносите на творческо-изпълнителската дейност по смисъла на чл. 24 и чл. 27, ал.3 от Закона за развитие на академичния състав и на чл. 53 от Правилника за прилагане на ЗРАС в Р България кандидатът представя художествено-творческа дейност – **клавирни рецитали, камерни концерти, премиерни изпълнения, тематични концерти, звукозаписна, научна, организационна и педагогическа дейност** като хабилитационен материал за обявения конкурс.

Тази дейност на кандидата е обект на настоящия коментар.

Кандидатката е от изпълнителите на барокова музика, които претворяват творбите на старите майстори с ерудиция, детайлно познаване спецификата на видовете тастови инструменти и необходимостта от съобразяване, при представяне на авторската идея с:

- артикулационни похвати за пресъздаване на емоционалното и естетическо въздействие на произведенията;

- необходимата изпълнителска свобода в избора на подходящи щрихи
- придържане към нотния текст за една професионално „отговорна“ интерпретация.

Диференцираният подход за изпълнение на тези на пръв поглед сходни, но и същевременно толкова различни клавишни инструменти са свързани с продължителността на тона, със своеобразието при използването на отделните щрихи, с атаката на клавиша и различията в динамичните възможности, с артикулацията и т.н. Те показват дълбочината на познанията, които притежава за всеки един от тях доц. Кръстева, така необходими за реализацията на изпълняваните произведения с необходимата изпълнителска свобода и артистичен размах, за постигането на емоционално въздействие и съпреживяване от слушателите. В представената справка са изпълнявани предимно барокови творби от Й. С. Бах, А. Солер, К.Ф.Ем. Бах, Г.Ф.Телеман, Д. Скарлати и др., които са в унисон с обявения конкурс за професор по пиано и клавесин.

След придобиване на ново чембало в НМА през 2010 година доцент Кръстева обучава студенти на този инструмент, като избираем в бакалавърска степен, и задължителен в новосъздадената магистърска степен. Тя с основание може да се счита като основател на българската клавесинна школа. Създаването на такава школа е с цел да подкрепи намеренията на млади изпълнители да осъществят доста разпространената днес т.н. „историческа интерпретация“. Широко застъпената тенденция в музикалния свят за максимално доближаване до автентичното звучене на произведението е следствие от запознаването с десетки старинни трактати, с информация за естетиката и практиката на изпълнение от онези далечни времена. Интерпретацията на барокови произведения на чембало, което неизбежно е свързано до използване на изразни средства, които са съобразени с ограничените динамически възможности на инструмента и

различния начин на звукоизвличане, е свързано и с познаването на основни подходи при фразирането за този инструмент и подборът на щрихи, използването на регистри /тембри/. Този несъмнен принос на доц. Кръстева за българската клавирна школа рефлектира и в качествената подготовка на студентите, които обучава. Те са носители на редица награди от международни клавирни конкурси в „Палманьола“- Испания, „Хуеска“- Испания, „Карл Филч“ - Румъния, Ибиса-Испания, „Карсоли“ - Италия, Тросинген - Германия, „Антон Рубинщайн“- Франция, „Пинероло“- Италия, ЕМСУ- Ирландия, „Розоманди“-Италия и др, Участват като солисти на оркестри (Врачанска филхармония, Сливенската филхармония, АСО), представят за първи път на българска сцена барокови творби, изпълнени на чембало, участват в тематични вечери и т.н. Признанието за педагогическите постижения на кандидатката са от и Международен клавирен конкурс, Тросинген (Германия), Международен клавирен конкурс, Киев (Украйна), Кристален приз за научно постижение, което е издадено от Русенския университет „А.Кънчев“.

Богатият опит и ерудиция намират реализация в дисертацията на доц. Кръстева „Изпълнителски принципи при старите клавишни инструменти – родство и връзка със съвременния пианизъм“, която е издадена от издателство ”ХАЙНИ”, 2016 година и представлява методическо пособие за барокова интерпретация на пиано и чембало. Тази научна разработка помага на студенти и специалисти при избор на регистри според жанра, дава информация за функционалната специфичност на чембалото според композицията, за спецификата на нотния запис, формулирани са методически съвети за спецификата на изпълняваната клавирна музика.

Участието в редица проекти, организирането на интегрални концерти, журиранията на конкурси, са неотменна част от организаторската дейност и ангажираността на доц. Маргарита Кръстева към музикалната култура на България.

Представените дейности, според мен, отговарят на смисъла и изискванията на ЗРАСРБ за длъжността професор в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство на обявения конкурс от НМА „П. Владигеров”. Художествено творческата и научна дейност имат приносен характер за българското изпълнителско изкуство и музикална култура.

Ето защо, в заключение, убедено изразявам своето положително становище за избора на академичната длъжност **„Професор“** по пиано и клавесин на доцент д-р Маргарита Кръстева за нуждите на Клавирна катедра, Инструментален факултет, НМА „Панчо Владигеров”, София.

29.12.2016 г.

Благоевград

проф. д. изк. Йордан Гошев